

עלון מס' 668
פרשת תזריע
 כט' באדר ב' תשע"ט

ישא ברכה

יצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יגל יעקב", חולון
 בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

"איפה לא להשקיע!"

שיחת השבוע

בפרשתנו מנויים הנגעים הבאים בעוון לשון הרע. זכור לטוב מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, אשר החדיר את חומרת האיסור פרטיו ודיניו בספרו "חפץ חיים", על שם הכתוב: "מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב - נצור לשונך מרע". ב"הגדת החפץ חיים" מסופר, שתלמידו הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, ה' ינקום דמו, נשאל האם היתה לחפץ חיים רוח הקודש. התשובה על כך חד משמעית: היתה גם היתה לו, ורבי אלחנן עצמו נוכח בה פעמים רבות. הוא סיפר, למשל, כיצד כאב ה"חפץ חיים" את דבר מאסרו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, רבה של סלוצק, והגלייתו לסיביר בידי מלכות הרשעה שהתנכלה לו על מסירותו ליהדות ופעילותו לשמירת התורה והמצוות. מאסרו והגלייתו עוררו גל מחאות בין לאומי, וה"חפץ חיים" אף הוא הירבה בתפילות ובתחנונים. "יום אחד" - סיפר רבי אלחנן - "ישבתי ולמדתי לפני, ולפתע נשא עיניו מספרו וקרא בשמחה: "לא עור להם מאומה, לבולשביקים שונאי הדת! בעל כורחם נאלצו לשחרר את רבה של סלוצק!". תמהתי להכרזה, ובאקראי הבטתי בשעון. מיד שב הרב ללימודו, ודעתי הוסחה מהענין". לא עברו ימים מרובים, והגיעה הבשורה: הרב מסלוצק שוחרר ממאסרו, בתנאי שיעזוב את הארץ. מיד הוזמן לכהן כאב בית הדין בלונדון. כשיצא את רוסיה והגיע לפולין, נערכה לו קבלת פנים המונית. בין מקבלי פניו היה רבי אלחנן. כשלחץ את ידי רבה של סלוצק היתה בפיו שאלה: "האם זכור לכבודו תאריך פלוני, בשעה פלונית?". נדהם הרב אברמסקי ואמר: "הרי זה היום והשעה בהם התבשרתי על שיחורורי!". זה היה היום וזו היתה השעה בהם קרא ה"חפץ חיים" שהרב מסלוצק שוחרר! אם כן, כלום היה לרבי אלחנן ספק בדבר רוח קודשו הגלויה של ה"חפץ חיים"? אבל למירב הפליאה, לא השיב בחיוב! לגודל התמיהה, השיב תשובה עקיפה! וכך ענה: "פה קדוש מקטנותו - פה שלא דובר דיבורים אסורים - פה טהור, שלא עברו על שפתיו דברי שקר וליצנות, לשון הרע ורכילות - פה כזה הוא כאיזמל חד! כל מילה היוצאת מפה כזה, ואפילו נאמרה בשגגה, בוקעת היא וחוטכת..." והוסיף: "ודאי תזכרו את המסופר בגמרא שרבי יהודה ברבי חייא היה הולך כל השבוע בבית המדרש ועוסק בתורה. כשהיה שב בערב שנת לביתו היה הולך לפניו עמוד אש, וחותרו רבי ינאי היה עומד בחלון לראות במחזה. פעם, בערב שבת, התעמק רבי יהודה בתלמודו ושכח לשוב לביתו. משהתאחר, אמר חותרו בחשש: "ודאי נפטר..." - ובאותו רגע, נפטר רבי יהודה! ודאי שהחותן לא רצה בפטירת חתנו הצדיק והמתמיד, הזוכה לעמוד אש ההולך לפניו. אבל דיבור קדוש הוא כאיזמל חד, ודבר מדבריו אינו מושב ריקם! אם תשמעו מופתים שחולל בעל ה"חפץ חיים", אם תשמעו על ברכותיו המתממשות, דעו כי הכל נובע מקדושת דיבורו ומשמירת הלשון!". והוסיף: הלשון היא כאיזמל חד. אם שומרים אותה בטהרתה ו"משחזים" אותה בדברי תורה ותפילה, פועלת היא פעולתה בקלות, בדיבור קל. כל דיבור אסור, כל לשון הרע ורכילות, מקהים את ה"סכין", מעמעמים את כוח הלשון. ואז, מה? גם סכין קהה יכולה לחתוך, אבל אז נצרכים ליותר מאמץ. גם אז התפילה פועלת, אבל יש צורך ביתר כוונה ותחינה, שוועה ועתירה!" עד כאן דברי רבי אלחנן, ראש ישיבת ברנוביץ, לתלמידיו. ונשאלת השאלה: מדוע לא השיב ישירות וגלויות - "אכן כן, ניחון הוא ברוח הקודש, כמו עיני נוכחתי בכך!". מסתבר שהתשובה פשוטה - ונוקבת: כשתלמידים שואלים את רבם, ראוי שתשובתו תהיה מחנכת ומועילה עבורם. הם שאלו האם הצדיק הקדוש ניחון ברוח הקודש, נניח שהיה עונה להם: "כן, ודאי, בעצמי נוכחתי". ובכן מה, האם היו מתעלים אף הם להשגת רוח הקודש? האם היו מגיעים לאפס קציה?! אבל כשאמר שהכל תלוי בשמירת הדיבור וטהרת הלשון - בזה יכול כל אחד להתעלות, לנצור לשונו מרע ולהרבות בדברי תורה וקדושה. ובכך יזכה להיות לתלמידו של ה"חפץ חיים", ולזכות לקיום ברכותיו כמידת טהרת לשונו!

(מעייני השבוע)

בדרך העולם כל דבר שהאדם משקיע בו את מיטב כוחותיו, הגופניים והנפשיים כאחד אזי ילך ויצליח בו יותר ויותר, כגודל ההשקעה, כן יהיו התוצאות. אולם ישנו דבר אחד, שבו יארע ההפך הגמור, וככל שהאדם ישתדל בו יותר, התוצאות יהיו הרות אסון! שלמה המלך החכם מכל אדם, גילה לנו רז זה "בכל עצב יהי מותר ודבר שפתיים אך למחסור". וביארו המפרשים שבכל דבר שהאדם מתעצב בו, היינו משקיע ומתייגע בו יהי מותר - ימצא בו תועלת ויתרון. אולם "ודבר שפתיים" דיבור הפה והפעלתו, ככל שירבה בו יותר "אך למחסור"! ויש מבעלי המוסר שעבדו על עצמם, וטרחו טירחות רבות כדי לקיים את מאמר חז"ל בברכות "אלם צדק תדברון" - מה אומנותו של אדם בעולם הזה - יעשה עצמו כאילם! עד אשר השרישו בנפשם, שתהיה קשה עליהם הוצאת פיהם יותר מהוצאת ממונ! כלומר, כמה האדם מחשב, בודק ובוחר אם ההשקעה בקניית דירה במקום פלוני כדאית לו, או שמא לא, ואין הוא ממהר לסגור את העסקה תוך שניות ספורות ואף לא תוך דקות מועטות, כך גם בדיבור פיהם חשבו לא פעם ולא שתיים עד אשר בחנו האם יכולים הם לפתוח את פיהם, האם הדיבור רצוי לפניו יתברך אם לא, האם יש חשש פגיעה בזולת או חלילה לשון הרע, תן לחכם ויחכם עוד... בפרשתנו קוראים אנו על המצורע שקיבל את עונש הצרעת "ובדד ישב מחוץ למחנה" - מידה כנגד מידה, על כך שבדיבורו הרע גרם להפריד בין אדם לחבירו ובין איש לאישתו. ומידה טובה מרובה על מידת פורענות, אם נזכה לדבר אך טוב על כל יהודי, ולפאר כל אשר בשם ישראל יכונה, נזכה לשלום בביתינו ולשלוח בארמונותינו, ולבניין בית הבחירה במהרה בימינו אמן!

זמני כניסת ויציאת השבת

ב"ש	חיפה	י-ם	ת"א	כניסת שבת
18:42	18:33	18:26	18:43	כניסת שבת
19:40	19:41	19:38	19:41	יציאת שבת
20:15	20:15	20:18	20:16	רביעית

הפטרת השבוע

כל העם כו כה אמר ה' (יחזקאל מ"ה)
 (וספרדים מוסיפים פסוק ראשון ואחרון מהשמים כסאי)

מטעמים לשבת חידושים לפרשת השבוע

סיפור לשבת

קולות התפילה ב"קלויז" של חסידי צאנז שבטורנא בקעו מבעד לחלונות הצרים והמארכים, ומלאו את הרחוב העטוף בדממה של שבת בשעה של שחרית... בין המתפללים ניצב נער צעיר והתפלל בדבקות עילאית... כשנסתימה התפילה התכוננו אנשי טורנא לשוב לבתיהם לסעודת השבת, והנה, עלה הגבאי על הבימה והכריז: "בשעה שלוש אחר הצהרים ידרוש האורח החשוב הבחור רבי יקותיאל יהודה!". רחש של התרגשות חלף בקהל המתפללים... שמעו של הבחור המעיר יצא למרחקים, והכל שמעו על גאונותו הנדירה... ידעו הם שנמצא הוא כאן כדי לקבל "סמיכה" מרבה של העיר, גאון העולם, רבי מאיר אריק... הנער שמע אף הוא את ההכרזה... וכולו נדהם - נבהל... איש לא הודיעו קודם לכן כי יתבקש לדרוש... באותו רגע בדיוק ניגש מארחו, מחשובי הקהל שבטורנא, והזמינו להתלוות אליו לביתו לסעודת יום השבת... בדרך שוחחו בדברי תורה, עד הגיעם אל הבית. בני המשפחה כבר המתינו לבואם, וסעודת השבת החלה. הסעודה נמשכה זמן רב. הנער יקותיאל יהודה טעם, כדרכו, מעט מאוד מן הדגים וקמפוז' מכל מאכל... בין מנה למנה שרו המסובים בהתלהבות רבה את זמירות השבת, ושוחחו בדברי תורה משמחי לב... מתוך התרוממות נפש עילאית... לפתע הביט בעל הבית בשעון... "אוי...", קרא בחרדה מעט... "כבר הגיע זמן אמירת הדרשה...", אמר לאורחו הצעיר, "עלינו לסיים ולברך ברכת המזון!". האורח החל באמירת ברכת המזון... לאחריה כבר צעדו כולם לעבר בית המדרש... לבחור יקותיאל יהודה לא נשארה אפילו דקה של פנאי להכין את הדרשה! מסביב נהרו מאות אנשים, אשר ביקשו להאזין לדרשתו של העילוי הצעיר... ביניהם, למדניה החריפים של טורנא... המארח, אשר ליווהו, לא שיער כי זקוק הוא לזמן קצר של שקט, למנוחת הדעת, כדי להכין את דרשתו... בטוח היה כי כבר הכינה לפני השבת... על כן הוסיף לשוחח עם האורח ולדבר עימו בדברי תורה... כשנכנסו לבית הכנסת, כבר המתינו מאות אנשים, אשר הביטו ביראת כבוד בגאון האדיר שבא לדרוש לפניהם... הבחור יקותיאל יהודה עלה על הבימה והחל לדרוש... שעות ארוכות השמיע פלפול עצום נפלא, שעורר את התפעלותם העצומה של הנוכחים... איש מן המאזינים לא היה מעלה על דעתו, כי הדרשה לא הוכנה במשך שעות מרובות... לו ידעו, היתה התפעלותם גוברת ככל כפליים...! שנים רבות לאחר מכן, סיפר הרבי למקורביו על השבת שהתארח בטורנא... סיפר להם גם על הדרשה שנשא, ולא הצליח להכינה אפילו דקות אחדות לפני כן... "הכיצד הצליח הרבי לשאת דרשה בלי להתכונן אליה?", תמהו. והרבי השיב ברוב ענוה: "בדרכי לבימה, עמדתי לפני ארון הקודש ובקשתי: רבוננו של עולם, אנא, לא לכבודי, כי אם לכבוד בית אבא, ולמען לא יבושו בי אבותי בעולם העליון, הצלח נא דרכי...". הרבי השתתק, שקוע בשרעפים עמוקים, ואחר אמר: "פלא היה זה... אך הוצאתי מילים אלו משפתותי, מיד נפלה במוחי סוגיא מסוימת לדרוש בה! ברוך ה', לא ביישתי את אבותי הקדושים!!!"

(מה אהבתי תורתך)

"וילדה זכר וטמאה שבעת ימים" (יב,ב)
הטמאה הינה תוצאה של הסתלקות השכינה. כאשר הקדושה מסתלקת, באה הטמאה ותופסת את מקומה, בדומה לטומאת המת שנובעת מהסתלקותה של הנשמה. חכמינו אמרו בקשר לילולת, כי מפתח הלידה נתון בידי ה' יתברך ואינו מסור בידי שום שליח, כפי שנאמר: "ויפתח אלוקים את רחמה". יוצא איפוא, שבכל לידה ישנה השראה של קדושה אלוקית עליונה, הרי ממילא כשמסתלקת הקדושה באה הטמאה במקומה...

(מעיינה של תורה)

"ואיש או אישה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן"

(יג,כט)

התחיל באיש או אישה ומסיים "כי יהיה בו", ולכאורה היה צריך לכתוב "כי יהיה בהם"? אלא ההסבר הוא - אומר הבעל "וידבר משה" - על פי דברי רבותינו בתלמוד (שבת נד:): "כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו". והרי נגעים באים בגלל עוונות, ועל פי הרוב בעל הבית יכול למחות ולמנוע עוונות אנשי ביתו, ומכיון שלא מיחה נתפס בעוונם, ולכן אמר הכתוב: "כי יהיה בו נגע" - בבעל הבית.

(תורת הפרשה)

"כנגע נראה לי בבית" (יד,לה)

אף חכמי האמת נדרשו לצורת ביטוי זו, "כנגע נראה לי". והסביר רבינו חיים ויטאל זצ"ל, שהצרעת באה בעוון לשון הרע, המטמאת את הנפש ומנגעת את הנשמה. אלא שהאדם אינו רואה נגעים אלו בטומאה זו. ברם, משבאים עליו הנגעים נפקחות עיניו לראות בהם את הביטוי החיצוני של הנגע האמיתי, הפנימי, "כנגע נראה לי"! נוראים הדברים!

(מעיינ השבוע)

"כנגע נראה לי בבית" (יד,לה)

מה הוא "נראה לי", המילה "לי" נראית כמיותרת. וכתב רבינו האלשיך הקדוש זצ"ל: "הורה לנו אבינו מלכינו אלוקינו דרך אמת, למען נשכיל לעבוד את ה' ". והוא, שכאשר קורה לאדם נזק או הפסד ממון, ישים אל ליבו שהכל בהשגחה פרטית ותשלום עונש על עוון, ויקבלו באהבה. ובהיותו חדור בהשקפה זו יבין שהעונש ראוי היה לבוא עליו, עונש גוף או נשמה, והבורא ברוב חסדו המירו להפסד כספי גרידא, ויודה לו על כך!

(מעיינ השבוע)

זכו- שכינה ביניהם

הנוך לנער

איך לי זמן!

הרבה בעלים טוענים שאין להם זמן לפטפט עם נשותיהם, לטייל איתן או לקנות להן מתנה. אך אם נתבונן, נראה שיש להם זמן לקרוא עיתון, לפטפט עם חברים או להינות מתחביבים. אין זמן לדברים לא מעניינים, אך תמיד יש זמן לתחביבים. לכן, מחובתינו להתעניין בנשותינו, ואז נגלה שיש זמן בשפע ובאיכות איתן. הדבר נוגע גם לסבלנות. אנחנו טוענים שאין לנו סבלנות לאיחורים או רשלנות, אך כשאנו מגלים מידות אלו בזרים, לא בבני זוגנו, פתאום אנחנו יכולים לסבול אותן בקלות. ניתן ללמוד משאר פעילותינו שאנחנו מסוגלים להיות בני זוג טובים יותר. כדאי להתחכם וללמוד לבד, במקום שיראו לנו ביום הדין. הסיבה להרגשה שאיננו מקבלים מספיק יחס או הערכה מבן זוגנו, היא משום שאנחנו איננו נותנים מספיק. כשאנחנו איננו מתמסרים באמת לזוגנו, נקבל יחס דומה בחזרה. שני, אם נתמיד וניתן לבן זוגנו, בן הזוג פתאום יתן חזרה. חשוב על מה שכן זוגך אוהב, והענק לו את הדבר הזה. נתינת מתנה היא דרך נפלאה להראות שחושבים עליך. כל אחד אוהב לקבל מתנה. אל תחכה עד לרגע שבו יש צורך לפייס את בן זוגך - תן את המתנה מהסיבה היחידה שאתה אוהב ורוצה להפתיעו ולשמחו. בדרך כלל, הכלל בחיים הוא: מה שנותנים הוא מה שמקבלים - הן לטוב והן לרע. חובה קדושה על הבעל ועל האישה כאחד לתת את ההרגשה לבן/בת הזוג, שדוקא בעבורו יש לי את "כל הזמן" שבעולם, ובדרך זו תתעוררנה המידות הטובות שבאדם, וירויה את מאמר החכם מכל האדם: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", ותשרה השכינה במעונם לטוב להם לעולם, בדוק ומנוסה!

ישנה אימרה עממית: "מה שהיה - היה". אימרה זו נכונה ביותר בכל הקשור למעשיהם של ילדיכם. לשם מה להזכיר תקריות מן העבר, כאשר הן מעוררות רגשות שליליים ללא כל תועלת? במקום זאת, הרעיפו על ילדיכם הבנה ואהבה. בנות חילוניות. היא סיפרה לי שהיא גערה בה, אך ביתה רק צעקה עליה בחזרה. אותה אם חייבת להסביר לביתה, שיתכן שהיא אומנם נהנית מחברת אותן בנות, אך הנוק שעלול להיגרם לה מקשרים אלו עלול להשפיע באופן שלילי על כל מהלך חייה. אין כל טעם בצעקות וצרחות על ילדיכם. עליכם להשמיע את רצונכם בתקיפות, אך תמיד להשתמש בנימת קול סבירה, שתהיה מובנת על ידם. כאשר אתם צורחים, סבורים ילדיכם שאתם אינם נוהגים בתבונה, וכי הם אינם חייבים לציית למי שמאבד את השליטה העצמית. מאידך, כאשר תבקשו מהם דבר מה בתוקף, תוך מתן הסבר מתקבל על הדעת, תהיה לדברים השפעה נכונה. לעתים נדירות יש צורך בהסברים לילדיכם. אם ביתכם שואלת מדוע עליה לסדר את חדרה, אינכם חייבים להסביר לה את מעלותיה של מידת הסדר והניקיון. כל ילד מבין מדוע חדרו חייב להיות נקי ומסודר, שאלתו מהוה ניסיון להתחמק מאחריות. במקרה כזה, תשובתכם צריכה להיות: "כיון שכך אמרתי". תשובה זו תבחר לו שאינכם מוכנים להיכנס לויכוחים עקרים, וכי הוא חייב לשמוע לקולכם. עם כל זאת, כאשר מדובר בנושא בעל חשיבות קריטית, כגון מדוע לא להתרועע עם חילוניים, חייבים ההורים להסביר זאת היטב. במקרה כזה, יתכן שאין די בפקודה מן ההורים, כיון שכרוכים בכך רגשות עזים. יכול להיות שבכם מרגיש משיכה עזה לאותם קישורי חברות, ובמקרה זה עליכם להסביר לו בהגיון מהו הנוק העלול לצמוח מקשרים אלו. אם אינכם מסוגלים להסביר זאת בצורה רגועה והגיונית, גייסו ידיו או איש מקצוע לבוא לעזרתכם. לעולם אל תניחו כמובן מאליו שילדכם שמור ומוגן. הקפידו תמיד לברר אודות חבריהם של ילדיכם, וכיצד ילדיכם מבליים את זמנם הפנוי. מסוכן להיות תמיד בכל הקשור לילדים, כיון שהתוצאות עלולות להיות הרסניות. אם לא תטפלו בבעיות בתחילת הדרך, עלולים אתם לגלות מאוחר מידי, שהמצב הוא בבחינת מעוות שלא ניתן לתיקון. שתי נערות מבתי חרדיים בירושלים הודיעו לאחרונה להוריהן שהן אינן רוצות להמשיך ולחיות חיי תורה ומצוות. בשלב זה התגלה, שבמשך זמן ממושך הן נהגו להערים על הוריהן, ובמקום להעסיק את עצמן בהכנת שיעורי בית - כפי שטענו - הן יצאו עם בחורים חילוניים. בסופו של דבר, שיכנעו אותם הנערים לנטוש את החינוך שקיבלו בבתיהן. ההורים היו שרויים מכדי שייקדישו זמן לחקור אחר מעשי ילדיהם. רשלנות בפיקוח נאות על הילדים גורמת לבעיה כפולה. ראשית, היא מאפשרת לילדים לעשות ככל העולה על רוחם. שנית, הילד מרגיש שלא איכפת להוריו ממנו, ולכן הוא סבור שהוא אינו חייב לכבד את רצונם. הורה ששואל את בנו תמיד לאן הוא הולך ומתי הוא אמור לשוב, מעביר לילדו מסר שאיכפת לו, וכי הילד חייב לתת דין וחשבון על מעשיו. כאשר בנכם שב הביתה, בקשו ממנו לספר מה עשה. עשו זאת בנימה קלילה, כך שלא ירגיש כאילו הוא נמצא בחקירה. כך ילמד הילד שעליו לתת דין וחשבון על עיסוקיו, וכי הוא אינו חופשי לעשות ככל העולה על רוחו. וה' יזכנו לראות ברוב נחת וקדושה מכל יוצאי חלצינו, אכ"ר.

עשה לך רב

שו"ת ממו"ר הרה"ג
הרב יוסף מוגרבי שליט"א

האם נשים מברכות האילנות? (שלכאורה זו מע' שהזמן גרמא)

מנהג הספרדים שגם הנשים מברכות ברכת האילנות ויעשו זאת בצניעות.

נער שנעשה בר מצווה באמצע חודש ניסן, האם יברך ברכת האילנות מיד בר"ח או ימתין עד לאחר הבר מצווה?

בהיות שגדול המצווה ועושה, נכון יותר שיברך לאחר הגיעו למצוות אף שהוא באמצע חודש ניסן. ובפרט שיש גדולים וצדיקים שברכו ברכת האילנות לכתחילה ביום טוב ראשון של פסח או לאחר מכן בחוה"מ משום ברוב עם או לזכות אחרים והוא הדין לכאן.

האם זו חובה לחפש אילנות לברך ברכת האילנות?

מצוה זו חביבה בשעתה וטוב לטרוח בעבורה ובפרט אם יוצא מחוץ לעיר וכן נהגו גדולי המקובלים מדור שעבר זיע"א.

אדם שברך ברכת האילנות בשנה שעברה באיסור חג והשנה ברצונו לברך לפני פסח, האם זה אפשרי

ממתי אסור לאכול מצות לפני פסח?

מעיקר הדין רק מערב פסח, והראשונים (הרי"ף והרמב"ם) נחלקו בליל ערב פסח אם מותר או אסור אך לפני כן מעיקר הדין מותר. ובדורינו שנאבד הרגש והערך למצוות טוב לפרוש כמה ימים או שבועות לפני כדי שתהא המצוה והמצה חביבות בעינינו, אולם פשוט שחולה או זקן שזה מאכלו אין להחמיר עליו.

האם גם ילדים צריכים לבטל חמץ?

מצד חינוך טוב להרגילם על אף שאין זה מועיל לענין החמץ.

האם צריך לעשות את השפיכות בליל הסדר דווקא מחוץ לשולחן?

כך נהגו שלא לעשות זאת על השולחן אלא מצד מעט ושופך. ואבותינו הזהירו אותנו שלא להסתכל על היין בעת השפיכה.

היכן יש לשפוך את היין שבכלי לאחר כל השפיכות?

בשירותים או בכיור, במקום שלא ידרכו על זה אנשים.

שהרי יוצא שמברך פעמיים בשנה?

מותר, כיון שזו פריחה חדשה והוא עת הברכה.

האם ניתן לברך ברכת האילנות גם לאחר חודש ניסן?

כל זמן שלא יצא פירות ויש רק פריחה אפשר לברך עדיין.

מדוע דווקא לפני פסח עורכים מגבית קמחא דפסחא ולא לפני יתר החגים?

כיון שהוצאות החג מרובות לקניית מצות ויין לארבע כוסות ובשר לכל המסובים, ומכל מקום בזוהר הקדוש החמיר בזה מאוד לגבי כל המועדים עד כדי השלשון שם חמורה כביכול זורה הקב"ה פרש על פניהם של האוכלים ומתענגים בביתם ולא משמחים את העניים, ולכן יש להיזהר בזה בכל חג ומועד.

לעילוי נשמת שרה בת הבצלי כא' בניסן תשע"ח ת.נ.צ.ב.

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

כל המשהה חמץ ברשותו בימי הפסח, הרי זה מבטל מצות עשה מן התורה, שנאמר (שמות פרק יב פסוק טו): "תשביתו שאר מבתיכם", ועובר על מצות לא תעשה, שנאמר (שם פרק יג פסוק ז'): "ולא יראה לך חמץ". לפיכך קנסו חכמים למי שהשאיר חמץ ברשותו בפסח, ואסרו חמץ שעבר עליו הפסח אפילו בהנאה, בין לו ובין לאחרים, ואפילו אם אותם אחרים אינם יודעים שזהו חמץ שעבר עליו הפסח, צריך להודיעם ולהפרישם מאיסור זה שלא יאכלו ממנו.

היא את דבר ה' יזהר שלא יקנה אחר הפסח מצרכי מזון שיש בהם חמץ, מאדם שאינו ירא שמים ואינו שומר תורה ומצוות, שיש לחוש שמא הוא חמץ שעבר עליו הפסח. ואם המוכר אומר שמכר את חמצו לגוי באמצעות הרבנות המקומית קודם הפסח, ומראה תעודה מתאימה המוכיחה את דבריו, מותר לקנות ממנו חמץ אחר הפסח.

גוי שהביא מאכלי חמץ לישראל ביום שביעי של פסח, על מנת לאכלם במוצאי הפסח, יזהר הישראלי שלא יקבלם, וגם שלא יאזן ניכר מתוך מעשיו שרוצה לקבלם. ונכון שיאמר בפרוש שאינו רוצה שישקנו לו ביתו ורשותו את החמץ, כדי שלא יעבור על איסור "בל יראה ובל ימצא". והוא הדין שאסור ליטול מן החמץ שנמכר לגוי קודם הפסח, ביום שביעי של פסח, על מנת לאוכלו במוצאי הפסח. ואם חל שביעי של פסח בערב שבת, מותר לאכול את החמץ בשבת שאחר הפסח (לבני ארץ ישראל), ואין בזה חשש איסור מוקצה מערב שבת.

יכול אדם למכור את חמצו לגוי קודם הפסח, ושוב אינו חייב לבערו, ואינו עובר עליו משום מצות עשה של "תשביתו שאר מבתיכם", ומשום מצות לא תעשה של "לא יראה לך חמץ". ומותר לאכול ולהנות מן החמץ לאחר הפסח. אבל אם לא מכר את החמץ לגוי, אלא רק בטלו באמירת "כל חמירא", אסור לו מדברי סופרים להשאיר את החמץ ברשותו בפסח, בין שהוא חמץ לבדו, ובין שהוא בתערובת.

המוכר את החמץ צריך לעשות כן קודם זמן איסור החמץ, (דהיינו בתוך חמש שעות מתחילת יום ארבעה עשר בניסן), שהרי לאחר זמן איסורו כיון שאסור בהנאה שוב אינו ברשותו שיוכל למכרו. ובזמן הזה נוהגים למכור את החמץ באמצעות הרבנים שמורי משמרת הקודש, וכל אחד חותם על שטר הרשאה למכור את חמצו, והרבנים מבצעים את המכירה כדת בערב פסח שחריית. ויכול אדם למנות שליח לחתום על שטר ההרשאה למכור את חמצו, ובלבד שיהיה ראוי לשליחות. אבל חרש שוטה וקטן שאינם בני שליחות, אינו יכול למכור את החמץ באמצעותם.

המוכר את החמץ, נכון שיהיה שלא ימכור את כלי החמץ שבביתו, מפני שאם יעשה כן יצטרך להטילם אחר הפסח במקוה טהרה, קודם שישתמש בהם, כדי קונה כלים מן הגוי. ולכן ימכור רק את החמץ שדבוק בדפנות הכלים.

המקומות שמונחים בהם דברי החמץ שנמכרו לגוי, (וכן המקומות שמונחים כלי החמץ), צריכים להיות מקומות שאינו רגיל ללכת לשם, כדי שלא יבוא להשתמש בהם בפסח. וטוב לסגורם בפנתח ולהצניע הפנתח. ואם אין לארונות פנתח, ידביק עליהם נייר, ויכתוב עליו "חמץ", כדי שיזכרו ויזהרו מלהשתמש בהם בפסח.

קמח שנעשה מחמשת מיני דגן (שהם: חיטה, שעורה, כוסמת, שיבולת שועל ושיפון) שנתערבו בו מים, ונשאר ללא תעסוקה, ולא נאפה בתוך שמונה עשרה דקות מומן שנתערבו בו מים, הרי הוא חמץ. וכן אם תערב מים בחמשת מיני דגן שנתלשו מן הקרקע, הרי הם חמץ.

חמץ שנתערב בדברים אחרים, ונתן בהם טעם, אסורה התערובת מן התורה. ובהיות שאיסור חמץ הוא חמור ביותר, שהאוכל חמץ בפסח חייב כרת, וגם התורה אסרה עליו להשתות החמץ ברשותו בפסח, לכן אסרו חכמים כל דבר שנתערב בו חמץ, ואפילו לא היה שם אלא כל שהוא חמץ, ולא נתן החמץ טעם בתערובת, אסורה על התערובת, ואפילו בהנאה.

ומכל מקום אם נערב החמץ בדברים אחרים בערב פסח, אף על פי שהחמץ בערב פסח אחר חצות היום אסור מן התורה, לא נאסרה התערובת, כל שלא נתן החמץ טעם בתערובת. ולכן אם יש שישים כנגד החמץ, והוציאו משם את החמץ, ולא נשאר אלא טעם כל שהוא שנתן החמץ, מותרת התערובת אף באכילה (ואפילו בפסח).

במה דברים אמורים, שהחמץ אסור התערובת ואפילו בכל שהוא, באופן שנתערב החמץ בתוך הפסח, אבל חמץ שנתערב בהתר קודם הפסח, והיה שישים בתערובת כנגד החמץ, ומותרת כל התערובת בפסח, שהרי כבר נתבטל החמץ בשישים, ואינו חוזר ונעור לאיסור התערובת בפסח. ואפילו אם לא נודע שנתערב החמץ אלא עד הפסח, כל שהיה שישים בתערובת כנגד החמץ יש להקל. ולכן אם

נתערבו חטים מבוקעות (שהוא סימן חימוץ) בחיטים שלמות קודם הפסח, ויש בתערובת שישים כנגד החיטים המבוקעות, מותר לטחון לאפות מהם מצות לפסח. ואף אם נמצאו חטים מבוקעות בתוך יין או שאר משקים קודם הפסח, והוציאו משם את החיטים, מותר המשקה לפסח. ואפילו אם נמצא לחם בתוך יין קודם הפסח, וסיגנו את היין היטב במסננת עבה, או בבד עבה, עד שאין לחוש שנשארו שם פירורים, מותר לשותו היין בפסח, וכשר אפילו לארבע כוסות. והאשכנזים נוהגים להחמיר לאסור התערובת בפסח. ומכל מקום אם היתה בתערובת של החמץ בהיתר לח בלח, והיה שישים בתערובת כנגד החמץ, מותרת כל התערובת בפסח אף למנהג האשכנזים. ולכן אם נתערב שכו (בירה) העשוי משעורים במשקה אחר, קודם הפסח, והיה בתערובת שישים כנגד השכר, מותרת כל התערובת בפסח אף למנהג האשכנזים.

חמץ שנתערב בהיתר קודם הפסח, ולא היה שישים בתערובת כנגד החמץ, מותר להוסיף ולהרות עד שיהיה שישים כנגד החמץ, וכשיגיע הפסח תהיה כל התערובת מותרת לאכילה.

מותר להשתמש בפסח בסבון ובשאר חומרי ניקוי שנעשו בלא השגחה קודם הפסח, כיון שטעם פגום ואינם ראויים לאכילה כלל, וגם אין משתמשים בהם על ידי אכילה. וכן מותר להשתמש במשחת נעלים בחול המועד פסח, אף על פי שנעשתה בלא השגחה מיוחדת קודם הפסח. וכן מותר להשתמש בדין שנעשה קודם הפסח, אף על פי שיש בו חשש שהדביק את הנייר שלהם בדבק שיש בו תערובת חמץ. (אלא שראוי להימנע כדי שיש סכנה). וכן מותר לשאוף בפסח טבק הרחה שנעשה קודם הפסח, ויש בו חשש תערובת חמץ, כיון שאין כל הדברים הנ"ל ראויים לאכילה כלל, וגם אין משתמשים בהם על ידי אכילה.

מותר להשתמש בפסח באבקת קפה קלוי או באבקת קפה נמס, הנמכרים באריזה מיוחדת, ובלבד שלא יהיה בהם חשש תערובת דגנים. (ובמיוחד יש להזהר בזה בקפה נמס, שפעמים רבות נעשה בתוספת דגנים). וכן יש להזהר שלא לקנות קפה לפי משקל, במקום שהחנותי משתמש בריחים אחת ובכף אחת גם לצורך מוצרים שיש בהם חשש חמץ ותערובת חמץ.

יש להזהר שלא לקנות בפסח מיני קליות, כגון גרעינים ובוטנים וכיוצא בזה, הנמכרים בחנויות, כל שאין עליהם השגחה פקדנית כדת, מפני שדרך המוכרים לערב קמח במלח שעליהם. וכן יש להזהר שלא לקנות בפסח תאנים מיובושות, שדרך לערב קמח עם הסוכר שעליהם. אבל שאר מיני פרות מיובשים שאין חשש שעברו בהם חמץ, כגון שזיפים ומשמש וכדומה, מנהג הספרדים ועדות המזרח להקל לאוכלם בפסח. אבל האשכנזים מחמירים שלא לאכול פרות מיובשים בפסח כלל.

(הגדה של פסח - חזון עובדיה)

אור החיים הקדוש

'רהמי ה' המתגלים במהלך הצרעת'

רבינו האור החיים הקדוש בכמה מקומות בפרשתינו מאיר לנו, שגם כשהקדוש ברוך הוא מעניש את האדם בצרעת, הכל נעשה בחשבון מדוקדק וברחמים גדולים.

על הפסוק 'אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ' מדקדק רבינו הקדוש, למה אמר 'בעור בשרו' והיה לו לומר 'אדם כי יהיה בו צרעת', אלא, הודיע הכתוב בזה, שאין טומאת הצרעת פוגמת בישראל רק בעור בשרו, ולא בפנימיות שלו, ויש שרשם מראה צרעת רק בעור בשרו, ולא בבשרו, וכל שכן בפנימיות שלו.

ובהמשך הפרשה עומד רבינו הקדוש, על הבדל מעניין בין נגע המופיע בגוף האדם לבין נגע המופיע בגדי האדם, 'שבבגד הדין הוא, אף על פי שכבר יודעים שזה נגע צרעת, צריך להסגיר הנגע עוד שבוע ימים, ואילו בגוף האדם הדין הוא, כשיודעים שיש צרעת מיד הכהן מטמא אותו, והדבר אומר דרשני, מה ההבדל בין צרעת הבגד לצרעת בגוף האדם???

ומתוך רבינו הקדוש, שהקב"ה חס אפילו על 'ממון הבזוי' של הרשעים, ולכן ציוה בנגעי בגדים, שגם אם יש בוודאי סימני טומאה, יסגירונו הכהן ולא יטמאנו מיד, כדי שלא יצטרכו לשורפו, מה שאין כן בנגעי אדם, מטמאים אותו מיד, כי יש לו תקנה שישוּב בתשובה, ומיד יסור נגעו ממנו. ומסיים רבינו הקדוש: וישרים דרכי ה'.

עוד מבאר רבינו הקדוש, שלכן ציוה ה' בנגעי בתים לפנות את כל כלי הבית, אפילו כלי חרס הפחוחים, כדי שלא יטמאו על ידי שהייתם בבית אם יטמאנו הכהן, 'כי חס ה' אפילו על ממון הבזוי של ישראל'.

[אור החיים תזריע פרק יג פסוקים ב' נ'. מצורע פרק יד פסוק לו]

להצלחה
ברוהניות ובגשמיות
ופרנסה בשפע
עדי בן מרלן
ובני ביתו

להצלחה
דניאל יוסף, רחל,
אליהו יוסף בני פנינה
שיזכו לגדול בתורה וביראת
שמים טהורה, שמירה
עליונה וכל טוב

להצלחה
אלירן בן ז'קליון,
שמרית בת דבורה,
הילאי דוד, מיאל,
לירום מיכאל בני שמרית

להצלחת
כל התורמים והמסייעים
לעלון בליל שבת
מבית הכנסת
זכור לאברהם
חולון

להקדשות, לתרומות ולכל המעוניין לקבל את העלון אפשר לפנות לטלפון 058-3201352
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילות המוסדות גם דרך "נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון | טלפון: 03-5591756 | פקס: 03-5584485

